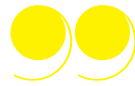


محمد قاسم زاده تصمیم گرفت عمر، وقت، انرژی و تلاش زیادی برای مدون کردن چنین افسانه‌هایی صرف کند. اولین جلد این مجموعه سال ۱۳۹۰ و آخرین آن در سال ۱۳۹۹ و همگی توسط نشر هیرمند منتشر شد. ناگفته پیداست که قاسم زاده خیلی بیشتر از این ۹ سال برای جمع‌آوری، پژوهش و راستی‌آزمایی افسانه‌ها وقت گذاشته است



فرهنگ ایرانی
زادگاه برخی
افسانه‌های کهن
جهان است.
اگر افسانه‌ای
در این سرزمین
زاده نشده باشد،
بی‌شک در گذر از
فرهنگ ایران هم
راه خود را به سوی
سرزمین‌های دیگر
باز کرده است.
ایران واسطه میان
هند و نقاط غربی
و در گونه‌گونی و
شباهت افسانه‌ها
نقشی مؤثر
داشته. طیف
وسیع افسانه‌ها
در ایران، میراثی
گرانقدر در
فرهنگ ماست

آنچنان گستردگی دارد که می‌توان به جرأت آن را شاخه اصلی افسانه‌های عامیانه دانست؛ حتی جادو و عناصر خارق‌العاده در بسیاری موارد در خدمت مضمون عاشقانه است.

افسانه‌های ایرانی ۵ و ۶: افسانه‌های پهلوانان، عیاران، رندان

افسانه‌های ایرانی همانند آثار ادبی جلوه‌گهی است برای دل‌آوری پهلوانان و ترفندهای عیاران و رندان و شیرین‌کاری آنان، مردم در کار اینان نمودی از آرزوهای به با درفته یا برنیامده خود را می‌بینند. این افسانه‌ها همراه با آثار ادبی مکتوب تعاملی چندجانبه دارند و گاه از آثار ادیبان بخشی به افسانه منتقل شده و گاه برعکس.

افسانه‌های ایرانی ۷: افسانه‌های فانتزی و تمثیلی

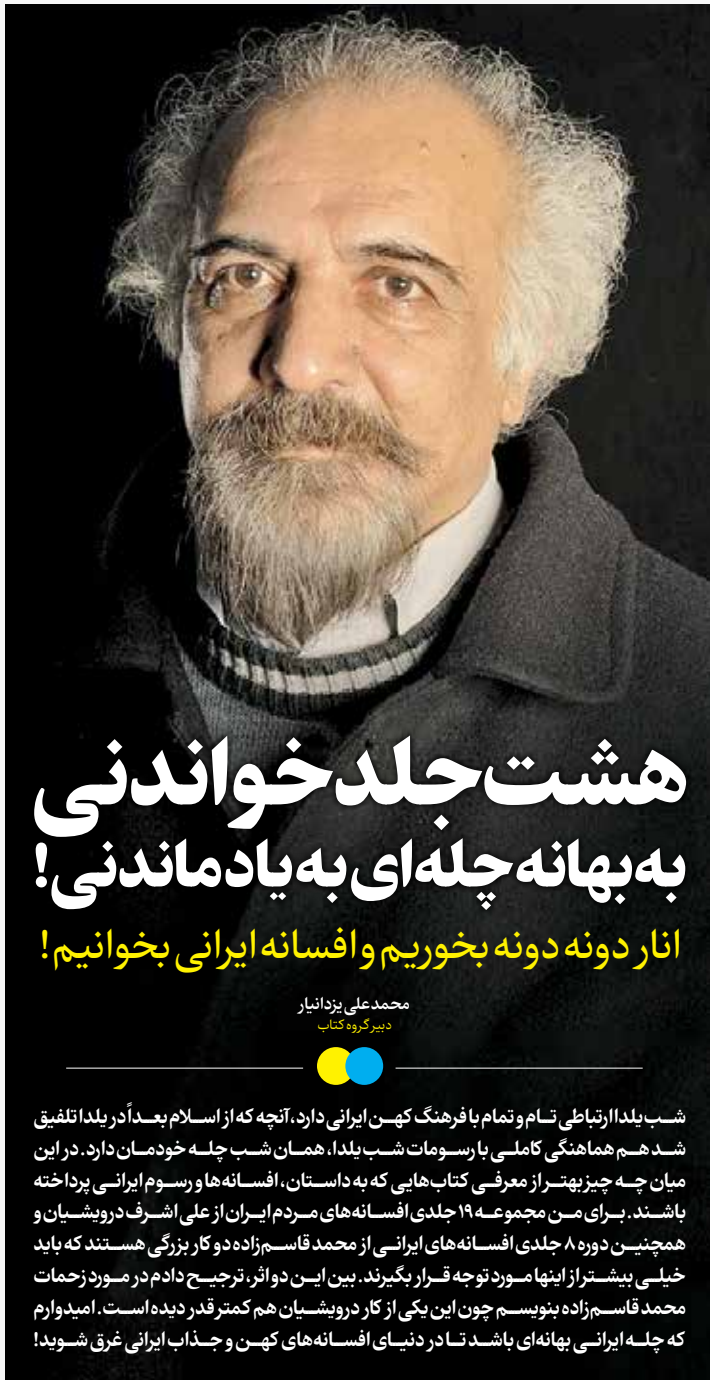
افسانه‌های تمثیلی و فانتزی بیش‌تر رویکردی به جهان کودکان دارد. این افسانه‌ها در جهانی سیر می‌کنند که واقعیت عینی کم‌تر در آن دخالت دارد، قهرمانان آنها بیش‌تر حیوانات و اشیا هستند و کودکان در این میانه جهانی رامی‌پسندند که به پویانمایی پهلومی‌زند. در جهان ماقبل مدرن، پیش از آنکه رادیو و تلویزیون به زندگی ما رسوخ کند، افسانه‌های فانتزی بیش‌ترین کاربرد را در ذهن کودکان داشت.

افسانه‌های ایرانی ۸: افسانه‌های طنز

طنز، مطایبه، هزل و هجو در ادبیات فارسی سابقه‌ای دیرینه دارد. گاه مرز معنایی این مصطلحات روشن نبوده و آنها را بجای نایجاب به کار می‌بردند. اکنون هزل و هجو را برای سخن سخره‌آمیزی که بیش‌تر جنبه شخصی دارد، در سخن می‌آورند. طنز اما سخنی است که به قصد شوخی و ایجاد مطایبه به کار می‌رود. در فرهنگ عامه، بویژه افسانه‌ها همان بازتابی را دارد که در ادبیات مکتوب فارسی می‌بینیم و گاه حتی از آن هم فراتر می‌رود، چرا که فرهنگ شفاهی در ایران گسترده‌ای وسیع‌تر دارد. چه بسا سخنی را به زبان می‌آوریم که از نوشتن آن ابا داریم.

سخن آخر...

بلند نیستم چطور بنویسم که شعارزده به نظر نیاید، شما هم شعارزذکی مستتر در این سطور را ببخشید، اما لطفاً این کتاب‌ها را بخوانید. حواستان باشد که شما مادامی که با فرهنگ خودتان ارتباطی فعال داشته باشید ایرانی هستید. پس اگر ایران و ایرانی برایتان مهم است، ریشه‌هایتان را سفت بچسبید. هر کسی هر چیزی غیر از این خواست و گفت، بگوید یزدانیا! گفت این ریشه‌ها را بچسب! باقی، بقای شما تا صدها شب چله بعدی!



هشت جلد خواندنی به بهانه چله‌ای به یادماندنی!

نار دونه دونه بخوریم و افسانه ایرانی بخوانیم!

محمد علی یزدانیار
دبیر گروه کتاب

شب یلدا ارتباطی تام و تمام با فرهنگ کهن ایرانی دارد، آنچه که از اسلام بعداً در یلدا تلفیق شد هم هماهنگی کاملی با رسومات شب یلدا، همان شب چله خودمان دارد. در این میان چه چیز بهتر از معرفی کتاب‌هایی که به داستان، افسانه‌ها و رسوم ایرانی پرداخته باشند. برای من مجموعه ۱۹ جلدی افسانه‌های مردم ایران از علی اشرف درویشیان و همچنین دوره ۸ جلدی افسانه‌های ایرانی از محمد قاسم زاده دو کار بزرگی هستند که باید خیلی بیشتر از اینها مورد توجه قرار بگیرند. بین این دو اثر، ترجیح دادم در مورد زحمات محمد قاسم زاده بنویسم چون این یکی از کار درویشیان هم کمتر قدر دیده است. امیدوارم که چله ایرانی بهانه‌ای باشد تا در دنیای افسانه‌های کهن و جذاب ایرانی غرق شوید!

افسانه‌های ایرانی ۳: قصه‌های پریان

افسانه‌های پریان ایرانی با گونه‌های متفاوت، سازگار شگفت‌انگیز و حضور پریان و دیوها در کنار آدمیان و تأثیر شگرف جاودانه سرزمینی خیالی را می‌ریزد که در میان سرزمین‌های جادویی افسانه‌های جهانی، برجستگی خاص خود را دارد. این افسانه‌ها نمودی ممتاز از زیست و کار مردمان ایران است.

افسانه‌های ایرانی ۴

مضمون عاشقانه، بی‌شک هم در ادبیات رسمی و هم در افسانه‌های عامیانه مضمون اصلی به حساب می‌آید. تخیل مردم در طی هزاره‌ها و قرن‌ها این درون مایه را به صورت‌های گوناگون پرورانده است. رگه‌ها و ریشه‌های بسیاری از آثار ادبی و عرفانی را می‌توان در افسانه‌های عامیانه پیدا کرد. افسانه‌های عاشقانه در فرهنگ ایرانی

اطلاعات ویکی‌پدیایی محمد قاسم زاده

محمد قاسم زاده (زاده ۱۸ تیر ۱۳۳۴) نویسنده، پژوهشگر، رمان‌نویس و منتقد ایرانی، از اعضای بازنشسته هیأت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی و برنده ایرانی جایزه ادبی «پائولو کوئلیو» است. او پس از ورود به دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۳ در این دانشگاه زبان و ادبیات فارسی خواند و در سال ۱۳۵۷ لیسانس گرفت. مدت ۹ سال از مهرماه ۱۳۵۸ تا مهر ۱۳۶۷ در قائمشهر مازندران دبیر ادبیات بود؛ در مهر ۱۳۶۴ در دانشگاه تهران، بار دیگر شروع به تحصیل کرد و در رشته ادبیات فارسی در ۱۳۶۷ فوق‌لیسانس گرفت. بعدها او به چین رفت، سپس به ایران برگشت و در مرکز تحقیقات علمی کشور مشغول به کار شد و سپس به فرهنگستان زبان فارسی رفت و پس از فراغت از آنجا بر تالیف، ترجمه و پژوهش متمرکز شد.

افسانه‌های ایرانی از کجا آمد؟

از آنجایی که محمد قاسم زاده تصمیم گرفت عمر، وقت، انرژی و تلاش زیادی برای مدون کردن چنین افسانه‌هایی صرف کند. اولین جلد این مجموعه سال ۱۳۹۰ و آخرین آن در سال ۱۳۹۹ و همگی توسط نشر هیرمند منتشر شد. ناگفته پیداست که قاسم زاده خیلی بیشتر از این ۹ سال برای جمع‌آوری، پژوهش و راستی‌آزمایی افسانه‌ها وقت گذاشته است. هر جلد از این مجموعه موضوعی خاص دارد، این گونه هم نیست که همه جلد‌های آن برای مخاطب کودک و نوجوان هم مناسب باشد. در ابتدای هر جلد و در مقدمه‌ای اهمیت، تاریخچه و موضوع کتاب مورد بررسی قرار گرفته است و توضیحاتی در مورد آن داده شده است. ما با استفاده از اطلاعات این مقدمه‌ها هر جلد را به صورت کوتاه برای شما معرفی خواهیم کرد.

افسانه‌های ایرانی ۱

فرهنگ ایرانی زادگاه برخی افسانه‌های کهن جهان است. اگر افسانه‌ای در این سرزمین زاده نشده باشد، بی‌شک در گذر از فرهنگ ایران هم راه خود را به سوی سرزمین‌های دیگر باز کرده است. ایران واسطه میان هند و نقاط غربی و در گونه‌گونی و شباهت افسانه‌ها نقش مؤثر داشته. طیف وسیع افسانه‌ها در ایران، میراث گرانقدر در فرهنگ ماست.

افسانه‌های ایرانی ۲

جادو در افسانه‌های ایرانی سازگاری ویژه دارد. ذهنیت خیال‌پرداز ایرانی در این عرصه حد و مرزی نمی‌شناسد. تمام رؤیاهای مردم با بهره‌گیری از جادو صورت عینی به خود می‌گیرد و آنجا که دستیابی به این رؤیا در عرصه اجتماعی ناممکن می‌شود، در جهان جادو سهل و آسان یاب خواهد بود.

